

3.4 Açıklamalar

3.4.1 Finansal Raporlama Esasları

TCMB, yasal defterlerini vergi mevzuatına ve 1211 sayılı TCMB Kanunu'na, yasal finansal tablolarını 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK)'na ve 1211 sayılı TCMB Kanunu'na uygun olarak hazırlamaktadır.

Muhasebenin dönemsellik, tam açıklama, ihtiyatlılık, sosyal sorumluluk, kişilik, işletmenin sürekliliği, parayla ölçülme, maliyet esası, tarafsızlık ve belgelendirme, tutarlılık, özün önceliği ve önemlilik ilkeleri, finansal olayların kaydedilmesi ve ölçülmesinde TCMB muhasebe uygulamalarının temel dayanağını oluşturmaktadır.

TCMB'nin gerçekleştirdiği işlemler işlem tarihindeki kurlar üzerinden Türk lirasına çevrilmektedir. Finansal tabloların hazırlanması sırasında, yabancı para cinsinden kayıtlara geçirilmiş olan varlık ve yükümlülük hesapları raporlama tarihindeki cari döviz ve efektif alış kurları esas alınarak Türk lirasına çevrilmektedir.

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 61. maddesi gereğince, Türk lirası değerinin yabancı paralar karşısında değişmesi nedeniyle TCMB'nin aktif ve pasifindeki altın ve dövizlerin yeniden değerlendirilmesi sonucu oluşan gerçekleşmemiş gelir ve giderler TCMB bilançosunun aktif veya pasifinde "Değerleme Hesabı" kaleminde izlenmektedir. Bu gelir ve giderlerin gerçekleşmesi halinde, gerçekleşen tutarlar kâr/zarar hesaplarına aktarılmaktadır.

Finansal tablolar, Türk lirası cinsinden ifade edilmektedir.

3.4.1.1 Altın Rezervi

TCMB altın rezervleri, TCMB kasasında, yurt dışı bankalarda ve BİST nezdinde tutulan uluslararası standartta olan ve uluslararası standartta olmayan altınlardan oluşmaktadır. Rezerv yönetimi politikası kapsamında yurt dışındaki altınlar serbest depolarda tutulmaktadır. Zorunlu karşılık tesisi için bankalar ve finansman şirketleri tarafından yatırılan altınlar da yurt dışı bankalar ve BİST nezdinde takip edilmektedir.

Altın, alım tarihinde geçerli fiyatlar üzerinden kayda alınmakta ve izleyen dönemlerde Gerçeğe Uygun Değer (GUD) ile değerlendirilmektedir. GUD, haftanın son iş gününde ve ay sonunda Londra Altın Borsasında saat 10:30 ve saat 15:00'te kote edilen altın fiyatlarının ortalaması ve 1 ons altın = 31,1035 gram esas alınarak hesaplanmakta, bu değerleri üzerinden günlük olarak Türk lirasına çevrilerek bilançoda gösterilmektedir. Altının fiyat ve kur farkı değişiminden kaynaklanan GUD değişiklikleri gerçekleşmemiş kazanç ya da kayıp olarak 1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 61. maddesi gereğince "Değerleme Hesabı"nda takip edilmektedir.

3.4.1.2 Finansal Varlıklar ve Yükümlülükler

a) GUD Farkı Kâr veya Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar

GUD farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar; alım-satım amacıyla elde tutulan finansal varlıklardır.

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun açık piyasa işlemleri ile ilgili 52. maddesine dayanılarak, para arzı ve ekonominin likiditesini düzenlemek amacıyla, TCMB'nin kendi nam ve hesabına satın aldığı menkul kıymetler ile yabancı para menkul kıymetler bu grupta sınıflandırılmaktadır. Alım-satım amaçlı finansal varlıklar, kayda alınmalarının ardından ay sonları itibarıyla GUD'ları ile değerlemeye tabi tutulmakta ve oluşan kazanç ve kayıplar, kâr/zarar hesaplarına intikal ettirilmektedir. Alım-satım amaçlı finansal varlıkların elde etme maliyeti ile GUD'ları arasındaki değer farkları, bilançoda "3. Yurt Dışı Bankalar" ve "5. Menkul Kıymetler" kalemlerine yansıtılmaktadır.

GUD, BİST'te aynı gün valörlü işlemler için oluşan ağırlıklı ortalama fiyat, bu fiyatların bulunmaması durumunda ise, ilgili menkul kıymetlerin TCMB'nin Resmi Gazete'de günlük olarak açıkladığı fiyatları üzerinden hesaplanmaktadır. Yabancı para menkul kıymetler, ay sonları itibarıyla ilgili uluslararası piyasalarda oluşan kapanış fiyatları üzerinden hesaplanan GUD'ları ile değerlendirilmektedir.

Alım-satım amaçlı finansal varlıkların elde tutulması esnasında kazanılan faizler, faiz gelirleri içerisinde gösterilmektedir.

b) Krediler

TCMB tarafından verilen krediler, kredi tutarının karşı tarafa transferi ile kayıtlara yansıtılmaktadır. Krediler etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyeti üzerinden gösterilir. Etkin faiz yöntemi; finansal varlığın itfa edilmiş maliyet ile değerlendirilmesi ve ilgili faiz gelirininki ilişkili olduğu döneme dağıtılması yöntemidir. Etkin faiz oranı; finansal aracın beklenen ömrü boyunca veya uygun olması durumunda daha kısa bir zaman dilimi süresince tahsil edilecek tahmini nakit toplamını, ilgili finansal varlığın tam olarak net bugünkü değerine indirgeyen orandır.

c) Satılmaya Hazır Finansal Varlıklar

Satılmaya hazır finansal varlıklar ilk olarak alış maliyetleri ile kaydedilmektedir. Kayda alınmalarını takip eden dönemlerde satılmaya hazır finansal varlıkların GUD'u, piyasa fiyatları veya diğer değerlendirme yöntemleri kullanılarak belirlenmektedir. Satılmaya hazır finansal varlıkların GUD değişiklikleri sebebiyle oluşan gerçekleşmemiş kazanç ve kayıplar, "12. Diğer Pasifler" kaleminde takip edilmektedir.

TCMB'nin BIS, Dünya Bankalararası Finansal Telekomünikasyon Kuruluşu (SWIFT) ve Uluslararası İslami Likidite Yönetimi Şirketi (ILM)'nde bulunan iştirakleri satılmaya hazır finansal varlık olarak sınıflandırılmaktadır.

İştirakin GUD değişikliklerinden kaynaklanan kazanç ve kayıplar "12. Diğer Pasifler" kaleminde takip edilmekte olup, elden çıkarılması durumunda, kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

İştiraklere ilişkin temettüler, temettü alma hakkının kesinleştiği dönemde kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

d) Geri Satım Vaadiyle Alım İşlemleri

Türk lirası cinsinden menkul kıymetlerin geri satım vaadiyle alım işlemleri TCMB'nin yürüttüğü açık piyasa işlemleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Geri satım vaadiyle alım işlemleri, teminat karşılığı verilen kredi şeklinde muhasebeleştirilmektedir. Nakit alacaklar, işlem tarihinde verilen tutar kadar, aktifte "6. Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar / 6.1 Açık Piyasa İşlemleri" kaleminde gösterilirken, teminat olarak alınan menkul kıymetler nazım hesaplarda takip edilmektedir. Bankalardan alınan faizler etkin faiz yöntemi kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede işlemten doğan faiz geliri kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

e) Finansal Varlıklarda Değer Düşüklüğü

GUD farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar dışındaki finansal varlıklar veya finansal varlık grupları, her bilanço tarihinde değer düşüklüğüne uğradıklarına ilişkin göstergelerin bulunup bulunmadığına dair değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Finansal varlığın ilk muhasebeleştirilmesinden sonra bir veya birden fazla olayın meydana gelmesi ve söz konusu olayın ilgili finansal varlığın veya varlık grubunun güvenilir bir biçimde tahmin edilebilen gelecekteki nakit akımları üzerindeki olumsuz etkisi sonucunda ilgili finansal varlığın değer düşüklüğüne uğradığına ilişkin tarafsız bir göstergenin bulunması durumunda değer düşüklüğü zararı oluşmaktadır. İtfa edilmiş değerinden gösterilen finansal varlıklar için değer düşüklüğü tutarı, gelecekte beklenen tahmini nakit akımlarının finansal varlığın etkin faiz oranı üzerinden iskonto edilerek hesaplanan bugünkü değeri ile kayıtlı değeri arasındaki farktır.

Finansal varlıklarda, değer düşüklüğü doğrudan ilgili finansal varlığın kayıtlı değerinden düşülmektedir. Ticari bir alacağın tahsil edilememesi durumunda, söz konusu tutar kadar karşılık ayrılmaktadır. Karşılık hesabındaki değişimler kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

f) Finansal Varlıkların Bilanço Dışı Birakılması

TCMB, finansal varlığa ait nakit akışlarına ilişkin sözleşmeden doğan haklarının süresinin dolması veya ilgili finansal varlığı ve bu varlığın mülkiyetinden doğan tüm riskleri ve kazanımları başka bir tarafa devretmesi durumunda söz konusu varlığı bilanço dışı bırakmaktadır.

g) GUD Farkı Kâr veya Zarara Yansıtılan Finansal Yükümlülükler

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 52. maddesi gereğince, para politikası hedeflerine uygun olarak para arzının ve ekonominin likiditesinin etkin bir şekilde düzenlenmesi amacıyla, açık piyasa işlemleri çerçevesinde TCMB'nin kendi nam ve hesabına, ikincil piyasada alınıp satılabilen ve vadesi 91 günü aşmayan likidite senetleri ihraçları bu grupta sınıflandırılmaktadır. TCMB, likidite senetlerini ihraç tutarı üzerinden muhasebeleştirmekte, ay sonları itibarıyla TCMB'nin Resmi Gazete'de günlük olarak açıkladığı fiyatlar üzerinden GUD'u ile göstermektedir. İhraç tutarı ile GUD'u arasındaki farklar ay sonları itibarıyla kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır. Bilanço tarihi itibarıyla TCMB'nin likidite senedi ihracı bulunmamaktadır.

h) Diğer Finansal Yükümlülükler

Diğer finansal yükümlülükler etkin faiz oranı üzerinden hesaplanan faiz gideri ile birlikte itfa edilmiş maliyet bedeli esas alınarak muhasebeleştirilmektedir.

i) Geri Alım Vaadiyle Satım İşlemleri

Geri alım vaadiyle satım işlemleri, teminat karşılığı alınan mevduat şeklinde muhasebeleştirilmektedir. Teminat olarak verilen menkul kıymetler bilançonun aktifinde "5. Menkul Kıymetler" içerisinde gösterilirken, nakit borçlar, işlem tarihinde alınan tutar kadar, pasifte "2. Para Politikası İşlemlerinden Borçlar/ 2.1 Açık Piyasa İşlemleri" başlığı altında takip edilmektedir. Bankalara ödenecek faiz etkin faiz yöntemi kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede işlem için ödenen faiz gideri, kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

j) TL Depo Karşılığı Döviz Depo İşlemleri

Verilen döviz depo bilançonun aktifinde "7. Yurt İçi Bankalar" kaleminde, alınan TL depo bilançonun pasifinde "2. Para Politikası İşlemlerinden Borçlar/ 2.4 Diğer" kaleminde takip edilmektedir. Döviz depolarından tahsil edilen faiz ve TL depolara ödenen faiz, "etkin faiz yöntemi" kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede işlemde doğan faiz geliri ve işlem için ödenen faiz gideri kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

k) TL Uzlaşmalı Vadeli Döviz Satış İşlemleri

Valör tarihinde döviz satış taahhüdü ile TL alacaklar nazım hesaplarda muhasebeleştirilmekte, ay sonlarında değer artışları bilançonun pasifinde "12. Diğer Pasifler / 12.4 Diğer" kaleminde, değer azalışları bilançonun aktifinde "15. Diğer Aktifler / 15.4 Diğer" kaleminde takip edilmektedir. Vadede işlemde doğan kur farkına ilişkin TL ödemeleri/ tahsilatları kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

l) Para Takası İşlemleri

Para takası anlaşmasına konu olan Yabancı Para (YP) borçlar ve TL alacaklar valör tarihinde nazım hesaplarda muhasebeleştirilmekte, bilançonun aktifinde "3. Yurt Dışı Bankalar / 3.3 Diğer" ve pasifinde "3. Mevduat / 3.2 Bankacılık Sektörü Mevduatı / 3.2.2 Yurt Dışı Bankalar" kalemlerinde takip edilmektedir. Para takası anlaşması çerçevesinde yapılan kullanımlardan tahsil edilen ve ödenen faiz "etkin faiz yöntemi" kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede tahsil edilen/ödenen faiz kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

3.4.1.3 Gelirler ve Giderler

a) Faiz Geliri/Gideri

Dönemsellik ilkesinin gereği olarak henüz vadesi gelmemiş alacaklar ve borçlara ait faizler için ay sonlarında gelir ve gider reeskontları, vadesi gelen ancak tahsilatı veya ödemesi bir sonraki dönemde yapılacaklar için ise gelir ve gider tahakkukları yapılmaktadır.

b) Komisyon ve Hizmet Geliri/Gideri

TCMB'nin ticari bankalar, Hazine Müsteşarlığı, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile muhtelif kişi ve kuruluşlarla olan işlemlerinden dolayı ödediği ya da tahsil ettiği komisyon ve hizmet geliri ve gideri, tahsil edildiği veya ödendiği dönemde gelir veya gider olarak muhasebeleştirilmektedir. Tahsilatı veya ödenmesi bir sonraki dönemde gerçekleşecekler için gelir veya gider tahakkukları yapılmaktadır.

3.4.1.4 Duran Varlıklar

Duran varlıklar, arsalar, binalar ve bina maliyetine giren ilave harcamalar ile demirbaşlar ve yazılım ürünlerinden oluşmaktadır.

TCMB bilançosundaki arsalar maliyet değerleri üzerinden, binalar, demirbaşlar ve yazılımlar ise amortismanları ile netleştirilmiş değerleri üzerinden bilançoda gösterilmektedir.

Duran varlıkların elden çıkarılması sonucunda satış bedeli ile varlığın netleştirilmiş değeri arasındaki fark, gelir veya gider olarak kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Arsalar dışındaki duran varlıkların amortismanları Vergi Usul Kanunu (VUK) Genel Tebliğlerinde yer alan faydalı ömürleri dikkate alınarak kıst amortisman yöntemine göre hesaplanmaktadır.

3.4.1.5 Tedavüldeki Banknotlar

1211 sayılı TCMB Kanunu ile Türkiye'de banknot ihraç etme yetkisi sadece TCMB'ye verilmiştir. Tedavüle çıkarılan banknot miktarı TCMB bilançosunda "1. Tedavüldeki Banknotlar" kaleminde gösterilmektedir. TCMB, tedavülde bulunan banknotları gerekli gördüğü zaman yeni banknotlarla değiştirebilmektedir. Tedavüldeki banknotlar, finansal tablolarda banknotların nominal değerleriyle gösterilmektedir.

TCMB'nin banknot matbaasında üretilen yarı mamul banknot stokları "15. Diğer Aktifler" kalemi altında maliyet bedeli ile izlenmektedir. Banknotlar ile ilgili harcamalar aktifleştirilmekte ve banknotlar TCMB'nin yedek deposuna aktarıldığında giderleştirilmektedir. Mamul ve yarı mamul maliyetleri; doğrudan maliyetler ile amortisman gideri, personel gideri, banknot taşıma gideri ve diğer üretim giderleri gibi genel giderleri içermektedir.

3.4.1.6 Karşılıklar

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 59. maddesine göre, TCMB'nin yıllık gayri sâfi kârından ertesi yıllara has işlemler dolayısıyla meydana gelebilecek muayyen riskleri karşılamak üzere Banka Meclisince uygun görülebilecek tutarlarda provizyonlar ayrılabilir.

3.4.1.7 Çalışanlara Sağlanan Faydalar

Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı, emeklilik veya işten ayrılma durumunda ödenmektedir. Ödenecek tutar, mensubun unvanı ve hizmet yılına göre ilgili kanunlarda belirtilen esaslara göre hesaplanmaktadır.

Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı yükümlülüğü, tüm çalışanların emeklilikleri dolayısıyla ileride doğması beklenen yükümlülük tutarlarının net bugünkü değerine göre hesaplanmakta ve finansal tablolara yansıtılmaktadır.

3.4.1.8 Vergiler

a) Ödenecek Vergiler

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 1. maddesi gereğince "anonim şirket" olarak kurulan TCMB, kurumlar vergisi mükellefidir. TCMB, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesine göre ücretler, serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemeler, mevduat faizleri vs. üzerinden, ayrıca 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 30. maddesine göre dar mükellefiyete tabi kurumlara yapılan gayrimenkul sermaye iratları, serbest meslek kazançları ve anılan maddede belirtilen diğer kazançlar dolayısıyla yapılan ödemeler üzerinden tevkifat yapmakla sorumludur.

TCMB, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) mükellefidir.

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 61. maddesi kapsamındaki varlık ve yükümlülüklerden TCMB lehine oluşan gerçekleşmemiş değerlendirme farkları, değerlemenin yapıldığı dönem kazancına dâhil edilmemekte ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gelir olarak dikkate alınmamaktadır. TCMB aleyhine oluşan gerçekleşmemiş değerlendirme farkları da değerlemenin yapıldığı dönem kazancından düşülmemekte ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınmamaktadır.

Cari döneme ait kurumlar vergisi, kâr/zarar tablosuna gider olarak yansıtılmaktadır. Vergi işlemlerine ilişkin düzeltmeler cari dönemde işlem tarihleri esas alınarak gerçekleştirilmektedir.

b) Ertelenmiş Vergi

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü veya varlığı, varlıkların ve yükümlülüklerin finansal tablolarda gösterilen tutarları ile Merkez Bankası Kanunu ve vergi kanunlarına göre tutulan defter kayıtları arasındaki geçici farkların vergi etkisinden kaynaklanmaktadır. Ertelenmiş vergi varlığı bilançonun aktifinde, ertelenmiş vergi yükümlülüğü bilançonun pasifinde gösterilmektedir.

Cari döneme ait vergi, ilgili dönemin kurumlar vergisi ile ertelenmiş vergideki değişimi içermektedir.

3.4.1.9 Karşılaştırmalı Bilgiler ve Önceki Dönem Finansal Tablolarının Düzeltilmesi

Finansal durumun karşılaştırılabilmesine imkân vermek üzere, TCMB'nin cari ve önceki dönem finansal tabloları birlikte sunulmaktadır. Cari dönem finansal tablolarının sunumu ile uygunluk sağlanması açısından önceki dönem finansal tabloları gerekli görüldüğünde yeniden sınıflandırılmakta ve önemli farklılıklar açıklanmaktadır.

3.4.1.10 Saklama İşlemleri

Çeşitli kişi ve kuruluşlara ait emanete alınan varlıklar, saklama amacıyla elde tutulduklarından nazım hesaplarda izlenmektedir.

3.4.2 Finansal Tablo Kalemlerine İlişkin Açıklamalar

3.4.2.1 Altın

Altın mevcudu, 564.654.453,89 safi gram karşılığı 88.778.169.804 TL tutarında uluslararası standartta olan ve 3.177.797,62 safi gram karşılığı 499.631.332 TL tutarında uluslararası standartta olmayan altınlardan oluşmaktadır. Uluslararası standartta olan altınların bir kısmı Hazine ve TCMB'ye ait olup, bir kısmı ise zorunlu karşılık tesisi için yatıran bankalara ve finansman şirketlerine aittir. Söz konusu altınlar, TCMB kasalarında, BİST ve yurt dışındaki bankalar nezdinde muhafaza edilmektedir.

Tablo 3.4.2.1.1: Altın

	2017		2016	
	Safi Gram	TL	Safi Gram	TL
Uluslararası Standartta Olan Altın	564.654.454	88.778.169.804	377.056.337	49.449.492.253
TCMB malı altın	199.440.583	31.357.177.515	116.103.765	15.226.563.392
BOE nezdinde	109.759.799	17.257.057.024	53.743.706	7.048.280.928
FED nezdinde	-	-	28.689.413	3.762.506.517
BIS nezdinde	18.736.294	2.945.826.226	-	-
TCMB nezdinde	33.670.645	5.293.889.429	33.670.645	4.415.775.948
BİST nezdinde	37.273.844	5.860.404.835	-	-
Bankalar zorunlu karşılık altını	361.444.985	56.828.426.762	259.397.566	34.018.995.737
BOE nezdinde	264.341.426	41.561.255.421	226.066.008	29.647.689.774
BİST nezdinde	97.103.560	15.267.171.341	33.331.558	4.371.305.963
Finansman şirketleri zorunlu karşılık altını	1.304.639	205.122.687	1.555.006	203.933.123
BOE nezdinde	1.304.639	205.122.687	1.555.006	203.933.123
Hazine Altını	2.464.247	387.442.840	-	-
BİST nezdinde	2.464.247	387.442.840	-	-
Uluslararası Standartta Olmayan Altın	3.177.798	499.631.332	3.177.798	416.755.969
TCMB'ye ait	2.832.113	445.280.911	2.832.113	371.420.817
Koleksiyon (TCMB'ye ait)	109	17.213	109	14.358
Hazine'ye ait	345.575	54.333.208	345.575	45.320.794

NOT: Altın, 1 ons altın = 31,1035 gram esas alınarak, 1.296,50 USD/Ons fiyatı (2016: 1.159,10) ile ve 31.12.2017 tarihli ABD doları döviz alış kuru olan 3,7719 TL (2016: 3,5192 TL) kullanılarak değerlendirilmiştir. Buna göre 1 safi gram altın fiyatı = (1.296,50 x 3,7719) / 31,1035 = 157,23 TL olarak gerçekleşmiştir.

Uluslararası standartta olan altınlar, TCMB tarafından yabancı para rezervlerinin bir parçası olarak tutulmakta ve toplam yabancı para rezervlerinin %21,85'ini (2016: %13,22) oluşturmaktadır.

Zorunlu karşılık tesisi için bankalar ve finansman şirketleri tarafından yatırılan 362.749.624,02 safi gram karşılığı 57.033.549.448 TL tutarındaki altınlar ile BİST nezdinde muhafaza edilen 2.464.246,85 safi gram karşılığı 387.442.840 TL tutarındaki Hazine altınları da bu kalemdedir.

Uluslararası standartta olmayan altınların bir kısmı TCMB'ye, bir kısmı da Hazine'ye aittir ve tamamı TCMB kasalarında muhafaza edilmektedir. Söz konusu altınlar, bilançonun aktifinde "15. Diğer Aktifler" kaleminin altında takip edilmektedir. Hazine'ye ait olan 345.574,68 safi gram karşılığı 54.333.208 TL'lik kısım bilançonun pasifinde "12. Diğer Pasifler/12.1 Hazine Altınları" kaleminin altında gösterilmektedir.

3.4.2.2 Yabancı Para Banknotlar

2017 yıl sonu itibarıyla TCMB şubelerinin kasalarında bulunan yabancı para banknotların TL karşılığı 10.581.358.466 TL'dir.

Tablo 3.4.2.2.1: Yabancı Para Banknotlar

	2017	2016
Yabancı para banknotlar	10.581.358.466	6.259.811.100

3.4.2.3 Yurt Dışı Bankalar

TCMB'nin döviz rezervlerinin büyük bir bölümünü oluşturan ve bilançonun aktifinde yer alan "3. Yurt Dışı Bankalar" kalemi, GUD'u ile izlenen YP menkul kıymetler, yabancı bankalardaki depo hesapları ve cari hesaplardan oluşmaktadır.

Tablo 3.4.2.3.1: Yurt Dışı Bankalar (Aktif)

	2017		2016	
	TL	ABD Doları Karşılığı	TL	ABD Doları Karşılığı
YP menkul kıymetler	251.841.977.106	66.767.935.816	286.470.939.177	81.402.290.059
Mevduat	21.989.215.554	5.829.745.103	24.391.271.139	6.930.913.599
Diğer	32.519.885.439	8.621.619.194	6.847.046.179	1.945.625.761
Vadesiz mevduat	27.326.772.506	7.244.829.530	2.272.455.004	645.730.565
SDR holding hesabı	5.190.498.204	1.376.096.451	4.573.610.865	1.299.616.636
Diğer	2.614.729	693.213	980.309	278.560
TOPLAM	306.351.078.099	81.219.300.114	317.709.256.495	90.278.829.420

Bilançonun pasifinde yer alan "4. Yurt Dışı Bankalar" kaleminin 2017 ve 2016 yıl sonları itibarıyla bakiyeleri aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3.4.2.3.2: Yurt Dışı Bankalar (Pasif)

	2017		2016	
	TL	ABD Doları Karşılığı	TL	ABD Doları Karşılığı
Nostro hesaplar	2.842.399	753.572	1.318.337	374.613

3.4.2.4 IMF Üyeliğinden Doğan Bakiyeler

Türkiye'nin IMF üyeliğinden doğan mali ilişkiler çerçevesinde, ülke kotasının altın ve yabancı para olarak ödenen kısmı bilançonun aktifinde yer alan "4. Rezerv Dilimi Pozisyonu" ve pasifinde yer alan "5. Rezerv Dilimi İmkanı" kalemlerinde takip edilmektedir. 112.775.000 SDR olan bu tutarın 37.750.000 SDR'lik kısmı altın olarak ödenmiştir. 1.455,8 milyon SDR olan Türkiye'nin IMF kotası 18 Şubat 2016 tarihinde 4.658,6 milyon SDR olmuştur.

Tablo 3.4.2.4.1: IMF Üyeliğinden Doğan Bakiyeler

	2017		2016	
	TL	SDR	TL	SDR
Aktif				
Rezerv dilimi pozisyonu	606.030.295	112.775.000	533.910.683	112.775.000
SDR tahsisatı nedeniyle Hazine yükümlülüğü	5.757.111.698	1.071.329.729	5.071.996.336	1.071.329.729
Pasif				
Rezerv dilimi imkanı	606.030.295	112.775.000	533.910.683	112.775.000
SDR tahsisatı	5.757.111.698	1.071.329.729	5.071.996.336	1.071.329.729

IMF tarafından ülkemize tahsis edilmiş ve Hazine Müsteşarlığınca kullanılmış olan 112.307.000 SDR ile 2009 yılında tahsis edilen toplam 959.022.729 SDR tutarındaki Genel ve Özel SDR Tahsisatı ise aktifte "10. SDR Tahsisatı Nedeniyle Hazine Yükümlülüğü", pasifte ise "6. SDR Tahsisatı" kalemlerinde izlenmektedir.

3.4.2.5 Menkul Kıymetler

Menkul kıymetlerin 2017 yıl sonu itibarıyla GUD'u 14.531.545.390 TL'dir.

Tablo 3.4.2.5.1: Menkul Kıymetler

	2017		2016	
	Maliyet	GUD	Maliyet	GUD
Hazine Müsteşarlığı tarafından ihraç edilen devlet tahvilleri, hazine bonoları	14.557.547.630	14.531.545.390	13.664.355.770	13.636.435.950
Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama A.Ş. tarafından ihraç edilen kira sertifikaları	-	-	248.904.320	252.671.770
TOPLAM	14.557.547.630	14.531.545.390	13.913.260.090	13.889.107.720

3.4.2.6 Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar ve Borçlar

Bilançonun aktifinde yer alan ve TCMB'nin nakit alacaklarını gösteren "6. Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar" kalemi, 2017 yıl sonu itibarıyla 137.553.171.477 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu kaleme yansıtılan gelir reeskontları, geri satım vaadiyle alım işlemleri için 35.896.437 TL (2016: 48.625.623 TL); BPP işlemleri için ise 109.575.035 TL (2016: 11.421.141 TL)'dir.

Bilançonun pasifinde yer alan ve TCMB'nin nakit borçlarını gösteren "2. Para Politikası İşlemlerinden Borçlar" kalemi 19.808.748.338 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu kaleme yansıtılan gider reeskontu, BPP işlemleri için 46.697 TL (2016: 20.258 TL), TL depo karşılığı döviz depo işlemleri için 34.833.780 TL'dir (2016: Yoktur).

Tablo 3.4.2.6.1: Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar/Borçlar

	2017	2016
Aktif		
Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar	137.553.171.477	95.555.846.625
Açık piyasa işlemleri	34.295.896.442	71.355.625.484
Bankalararası para piyasası işlemleri	103.257.275.035	24.200.221.141
Pasif		
Para Politikası İşlemlerinden Borçlar	19.808.748.338	50.320.258
Açık piyasa işlemleri	-	-
Bankalararası para piyasası işlemleri	77.346.697	50.320.258
Diğer	19.731.401.641	-
Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar (Net)	117.744.423.139	95.505.526.367

3.4.2.7 Yurt İçi Bankalar

"7. Yurt İçi Bankalar" kaleminde TCMB tarafı döviz depo işlemleri, karşılışan döviz depo işlemleri ve 18 Ocak 2017 tarihinde başlayan TL depoları karşılığı döviz depo işlemleri gösterilmekte olup, 31.12.2017 tarihi itibarıyla 19.467.018.398 TL'dir (2016: Yoktur). Bu kaleme yansıtılan gelir reeskontu TL depoları karşılığı döviz depo işlemleri için 4.052.117 TL'dir (2016: Yoktur).

Tablo 3.4.2.7.1: Yurt İçi Bankalar

	2017	2016
Türk Lirası Depoları Karşılığı Döviz Depoları	19.467.018.398	-
TOPLAM	19.467.018.398	-

3.4.2.8 Krediler ve Takipteki Alacaklar

İç krediler reeskonta kabul edilen senetler karşılığında bankalara kullanılan 6.761.022.393 ABD doları (2016: 6.091.086.244 ABD doları), 4.905.730.152 Euro (2016: 4.364.282.011 Euro), 27.047.292 İngiliz sterlini (2016: 7.924.921 İngiliz sterlini), 23.142.685 Çin yuanı (2016: Yoktur) karşılığı 47.804.468.499 TL (2016: 37.661.027.484 TL) tutarındaki kredilerden oluşmaktadır. İç kredilerin 2017 yıl sonu bakiyesi reeskontlar dahil 47.680.497.133 TL (2016: 37.590.464.519 TL) olarak gerçekleşmiştir.

Dış krediler, Sudan Merkez Bankasına kullanılan krediden oluşmaktadır. Sudan Merkez Bankası ile TCMB arasında imzalanan bankacılık anlaşması uyarınca kullanılan bu kredinin bakiyesi 9.061.417 ABD doları (2016: 9.061.417 ABD doları) olup, karşılığı 34.178.758 TL (2016: 31.888.938 TL)'dir.

Tablo 3.4.2.8.1: Krediler ve Takipteki Alacaklar (TL)

	2017	2016
İç krediler	47.680.497.133	37.590.464.519
Dış krediler	34.178.757	31.888.938
Takipteki alacaklar (Net)	-	-
Takipteki alacaklar	5.843.448.373	5.423.981.380
Takipteki alacaklar karşılığı	-5.843.448.373	-5.423.981.380
TOPLAM	47.714.675.890	37.622.353.457

NOT: Irak Merkez Bankasından olan kredi alacağına yıl içinde 7.951.453 ABD doları (2016: 7.740.340 ABD doları) karşılığı 28.975.858 TL (2016: 22.712.458 TL) faiz tahakkuk ettirilmiştir.

Irak Merkez Bankasından 1.456.631.064 ABD doları (2016: 1.448.679.611 ABD doları) karşılığı 5.494.266.709 TL (2016: 5.098.193.286 TL) kredi alacağı bulunmaktadır. Irak Bekhme Barajı projesi kapsamında satın alınan senetler karşılığı kullanılan kredilerden ise 92.574.475 ABD doları (2016: 92.574.475 ABD doları) karşılığı 349.181.664 TL alacak bulunmaktadır (2016: 325.788.094 TL). Irak Merkez Bankasına kullanılan kredinin anapara tutarına ve aylık olarak tahakkuk ettirilen faize 213 sayılı VUK'un 323. maddesi kapsamında karşılık ayrılmaktadır. Toplam 5.843.448.373 TL olan alacak, ayrılan karşılıkla netleştirildiği için Takipteki Alacaklar kalemi 31.12.2017 tarihi itibarıyla bakiye göstermemektedir.

3.4.2.9 İştirakler

BIS, SWIFT ve IILM'de bulunan iştirakler satılmaya hazır finansal varlık olarak sınıflandırılmaktadır.

TCMB'nin BIS ve SWIFT'te bulunan iştirakleri GUD'uyla, IILM'de bulunan iştiraki GUD'u belirlenemediği için maliyet değeriyle gösterilmektedir.

Merkez bankacılığı faaliyeti çerçevesinde satın alınan ve satılmaya hazır finansal varlık olarak sınıflandırılan BIS iştiraki net varlık değerinin %70'i olarak hesaplanan GUD'u ile değerlendirilmiştir.

Tablo 3.4.2.9.1: İştirakler

İştirak Adı	Hizmet Alanı	Hisse Payı (%)	2017		Hisse Payı (%)	2016	
			TL	Döviz		TL	Döviz
BIS	Bankacılık düzenleme hizmetleri	1,43	1.026.925.611	10.000.000 SDR	1,43	882.635.924	10.000.000 SDR
SWIFT	Elektronik fon transfer hizmetleri	0,007	168.518	37.320 EUR	0,007	127.621	34.400 EUR
IILM	Likidite yönetimi	13,33	37.719.000	10.000.000 USD	13,33	35.192.000	10.000.000 USD
	TOPLAM		1.064.813.130			917.955.544	

İştiraklerin hareket tablosu aşağıda verilmiştir:

Tablo 3.4.2.9.2: İştirakler Hareket Tablosu

	2017	2016
1 Ocak bakiyesi	917.955.544	753.091.962
GUD değişiklikleri	146.857.586	164.863.582
31 Aralık Bakiyesi	1.064.813.130	917.955.544

3.4.2.10 Duran Varlıklar (Net)

TCMB duran varlıkları, arsalar, binalar, demirbaşlar ve yazılım ürünlerinden oluşmaktadır.

Tablo 3.4.2.10.1: Duran Varlık Hareket Tablosu

	Gayrimenkul	Demirbaş	Yazılım	Toplam
1 Ocak net bilanço değeri	577.355.686	79.507.932	3.761.234	660.624.852
Alımlar	29.628.041	28.821.255	12.606.797	71.056.093
Elden çıkarılanlar (net) (*)	-366.139.844	-113.951	-	-366.253.795
Dönem içi amortisman	-5.332.899	-27.754.098	-7.477.887	-40.564.885
31 Aralık net bilanço değeri	235.510.984	80.461.138	8.890.143	324.862.265

(*) Elden çıkarılanlar, amortismanı düşülmüş değeriyle gösterilmiştir.

2017	Gayrimenkul	Demirbaş	Yazılım	Toplam
Kayıtlı değeri	398.246.885	251.958.865	35.821.306	686.027.056
Birikmiş amortismanlar	162.735.901	171.497.727	26.931.163	361.164.791
Net bilanço değeri	235.510.984	80.461.138	8.890.143	324.862.265
2016	Gayrimenkul	Demirbaş	Yazılım	Toplam
Kayıtlı değeri	735.457.019	233.667.124	23.300.699	992.424.842
Birikmiş amortismanlar	-158.101.333	-154.159.192	-19.539.465	-331.799.990
Net bilanço değeri	577.355.686	79.507.932	3.761.234	660.624.852

3.4.2.11 Diğer Aktifler

Tablo 3.4.2.11.1: Diğer Aktifler

	2017	2016
Uluslararası standartta olmayan altın	499.631.332	416.755.969
Madeni para	61.491.590	131.585.442
Gelir tahakkukları	60.174.800	43.308.781
Hazine'den tahsil edilecek masraf ve komisyonlar	35.408.495	25.908.999
EFT mesaj ücretleri	18.508.276	15.600.590
Diğer	6.258.029	1.799.192
Diğer	3.619.350.790	1.852.463.150
Kurumlar vergisinden mahsup edilecek geçici vergi	2.158.794.988	1.447.972.489
Kurumlar vergisinden mahsup edilecek gelir vergisi stopajı	141.038.934	222.734.541
Depolar	61.238.020	64.305.949
Peşin ödenen ücretler	1.912.141	1.501.720
Diğer	1.256.366.706	115.948.451
TOPLAM	4.240.648.512	2.444.113.341

3.4.2.12 Tedavüldeki Banknotlar

Tablo 3.4.2.12.1: Tedavüldeki Banknotlar

	2017	2016
1 Ocak bakiyesi	122.959.912.798	103.042.636.169
Tedavüle giren banknotlar	50.964.983.041	55.309.941.347
Tedavülden çekilen ve imha edilen banknotlar	-42.467.233.457	-35.245.518.985
Zamanaşımına uğrayan banknotlar	-	-147.145.733
31 Aralık Bakiyesi	131.457.662.382	122.959.912.798

Tedavüldeki banknotlar, 2017 yıl sonunda 131.457.662.382 TL bakiye göstermektedir.

3.4.2.13 Mevduat

Tablo 3.4.2.13.1: Mevduat

	2017	2016
Kamu sektörü mevduatı	49.361.624.785	25.030.296.253
Hazine, genel ve özel bütçeli idareler	49.351.415.566	25.021.999.200
Diğer	10.209.219	8.297.053
Bankacılık sektörü mevduatı	323.504.239.634	285.089.598.754
Yurt içi bankalar	94.825.686.100	99.621.924.919
Bankalar mevduatı	10.754.658.926	26.543.942.646
Zorunlu karşılık serbest	84.071.027.174	73.077.982.273
Yurt dışı bankalar	2.429.961.805	560.942.646
Zorunlu karşılıklar bloke hesabı	226.247.656.863	184.905.999.320
Nakit	169.214.107.415	150.683.070.459
Altın	57.033.549.448	34.222.928.860
Diğer	934.866	731.869
Diğer mevduat	4.902.657.804	4.973.102.088
İşçi dövizleri	2.508.008.144	2.929.285.613
Uluslararası kuruluşlar	70.634.592	51.540.198
IMF	56.886.918	46.524.098
Diğer	13.747.673	5.016.100
Fonlar	242.833.578	215.073.960
Diğer	2.081.181.490	1.777.202.317
Finansman şirketleri	2.075.177.611	1.767.915.893
Elçilikler mevduatı	723.877	1.184.065
Diğer	5.280.002	8.102.359
TOPLAM	377.768.522.223	315.092.997.096

3.4.2.14 Vergi Yükümlülüğü

TCMB, kurumlar vergisine tabidir. Vergiye tabi kurum kazancı üzerinden tahakkuk ettirilecek kurumlar vergisi tutarı, ticari kazançta vergi matrahından indirilemeyen giderlerin eklenmesi ve vergiye tabi olmayan gelirler ve indirimler düşüldükten sonra kalan matrah üzerinden hesaplanmaktadır.

Tablo 3.4.2.14.1: Ödenecek Vergiler

	2017	2016
Kurumlar vergisi	3.091.367.708	1.625.060.930
Diğer vergiler	151.484.325	90.120.763
Mükellefiyetten doğan vergiler	60.391.383	20.145.018
Sorumlu sıfatıyla ödenecek vergiler	91.092.942	69.975.745
TOPLAM	3.242.852.033	1.715.181.693

2017 yılında uygulanan kurumlar vergisi oranı %20'dir (2016: %20). Türkiye'de geçici vergi üçer aylık dönemler itibarıyla hesaplanmakta ve tahakkuk ettirilmektedir. 2017 yılında uygulanan geçici vergi oranı %20'dir (2016: %20).

TTK ile vergi mevzuatının farklı hükümler içerdiği konularda oluşan geçici farklar için geçerli kurumlar vergisi oranı olan %20 üzerinden ertelenmiş vergi varlığı veya yükümlülüğü hesaplanmaktadır (2016: %20).

2017 yıl sonu itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan geçici farklar ve hesaplanan ertelenmiş vergi varlığı/yükümlülüğünün detayı aşağıdadır.

Tablo 3.4.2.14.2: Geçici Farklar ve Ertelenmiş Vergi Varlığı/Yükümlülüğü

	2017		2016	
	Toplam Geçici Farklar	Ertelenmiş Vergi Varlığı/Yükümlülüğü	Toplam Geçici Farklar	Ertelenmiş Vergi Varlığı/Yükümlülüğü
Toplam varlıklar	173.713.430	34.742.686	229.458.022	45.891.604
Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı yükümlülüğü	143.394.309	28.678.862	194.805.019	38.961.004
Duran varlıklar amortisman düzeltmesi	30.319.122	6.063.824	34.653.002	6.930.600
Toplam yükümlülükler	-973.187.611	-48.659.381	-835.292.924	-41.764.646
BIS iştirakinin GUD düzeltmesi	-973.187.611	-48.659.381	-835.292.924	-41.764.646
Net Varlık/Yükümlülük	-799.474.181	-13.916.694	-605.834.902	4.126.958

Ertelenmiş vergi varlığının hareketi aşağıda verilmektedir.

Tablo 3.4.2.14.3: Ertelenmiş Vergi Varlığı/Yükümlülüğü Hareketi

	2017	2016
1 Ocak bakiyesi	4.126.958	7.572.341
Gelir tablosu ile ilişkilendirilen ertelenmiş vergi (net)	-11.148.334	4.142.437
Diğer pasif hesaplar ile ilişkilendirilen ertelenmiş vergi	-6.895.319	-7.587.821
31 Aralık Bakiyesi	-13.916.694	4.126.958

3.4.2.15 Karşılıklar

Tablo 3.4.2.15.1: Karşılıklar

	2017	2016
Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı karşılıkları	143.394.309	194.805.019
Kıymet yollaması dahil sigorta karşılığı	243.056.337	243.056.337
TOPLAM	386.450.646	437.861.357

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 59. maddesi kapsamında ayrılan kıymet yollaması dahil sigorta karşılığının 2017 yılı sonu itibarıyla bakiyesi 243.056.337 TL'dir.

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile 1475 sayılı İş Kanunu hükümleri uyarınca, işverenler çalışanlardan emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde emekli olanlara ya da iş sözleşmesi sona erenlere, hak kazandıkları yasal emekli ikramiyesi veya kıdem tazminatlarını ödemekle yükümlüdür.

Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı karşılığı, TCMB'nin, çalışanların emekli olmasından kaynaklanan gelecekteki muhtemel yükümlülük tutarının bugünkü değerinin tahmin edilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. Bu doğrultuda, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında kullanılan aktüeryal varsayımlar aşağıda belirtilmiştir.

Her hizmet yılına ait azami yükümlülük tutarının enflasyona paralel olarak artacak olması temel varsayım olarak hesaplamalarda dikkate alınmaktadır. Dolayısıyla, uygulanan iskonto oranı, gelecek enflasyon etkilerinin düzeltilmesinden sonraki beklenen reel oranı ifade eder. Bu nedenle, 2017 yıl sonu itibarıyla, finansal tablolarda karşılıklar, çalışanların emekliliğinden kaynaklanacak geleceğe ilişkin muhtemel yükümlülüğün bugünkü değeri tahmin edilerek hesaplanmaktadır. Bilanço tarihindeki karşılıklar, %5,88 enflasyon ve %7,23 faiz oranı varsayımlarına göre bulunan %1,28 (2016: %1,28) iskonto oranı kullanılarak hesaplanmıştır.

Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize edilmekte olup, TCMB çalışanlarının kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Temmuz 2017 tarihinden itibaren geçerli olan 4.732 TL (2016: 4.297 TL) tavan tutarı dikkate alınmıştır.

Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı yükümlülüğünün dönem içerisindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.4.2.15.2: Emekli İkramesi ve Kıdem Tazminatı Yükümlülüğü Hareketi

	2017	2016
1 Ocak bakiyesi	194.805.019	172.190.889
Ayrılan karşılık	25.060.594	32.055.246
Ödenen emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı	-76.471.304	-9.441.116
31 Aralık Bakiyesi	143.394.309	194.805.019

3.4.2.16 Sermaye ve İhtiyat Akçesi

25.000 TL olan TCMB'nin sermayesi, her biri 10 kuruşluk 250.000 adet hisseye ayrılmış olup; hisse senetleri nama yazılıdır.

Tablo 3.4.2.16.1: Sermaye ve İhtiyat Akçesi

	2017	2016
Ödenmiş sermaye	25.000	25.000
Sermaye enflasyon düzeltme farkı	46.208.524	46.208.524
İhtiyat akçesi	21.540.939.831	18.411.946.485
Adi ihtiyat akçesi	14.423.856.184	12.188.860.830
Fevkalade ihtiyat akçesi	6.955.912.084	6.061.914.092
Hususi ihtiyat akçesi	161.171.564	161.171.564
TOPLAM	21.587.173.355	18.458.180.010

2017 ve 2016 yıl sonları itibarıyla TCMB hissedar bilgilerinin dökümü aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.4.2.16.2: Hissedar Bilgileri

	2017		2016	
	Pay (TL)	Pay(%)	Pay (TL)	Pay(%)
T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı	13.780	55,12	13.780	55,12
T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	4.806	19,22	4.806	19,22
Mervak İç ve Dış Ticaret A.Ş.	1.280	5,12	1.280	5,12
T. Garanti Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	621	2,48	621	2,48
T. İş Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	582	2,33	582	2,33
T. Halk Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	277	1,11	277	1,11
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	139	0,56	139	0,56
Akbank T.A.Ş. Genel Müdürlüğü	8	0,03	8	0,03
Türk Ekonomi Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	2	0,01	2	0,01
ING Bank A.Ş.	5	0,02	5	0,02
Diğer	3.500	13,99	3.500	13,99
Ödenmiş Sermaye	25.000	100,00	25.000	100,00

3.4.2.17 Değerleme Hesabı

Tablo 3.4.2.17.1: Değerleme

	2017	2016
Değerleme hesabı	55.296.111.083	53.408.965.849

Türk parasının yabancı paralar karşısındaki değerinin ve uluslararası piyasalarda altın fiyatlarının değişmesi nedeniyle TCMB'nin aktifindeki ve pasifindeki dövizlerin, efektiflerin ve yabancı para cinsinden diğer varlık ve yükümlülükler ile altınların değerlemesi sonucu oluşan aleyhte ve lehte değerlendirme farklarının takip edildiği bu kalemde, 2017 yıl sonu itibarıyla lehte kur farkı olan 55.296.111.083 TL'lik tutar yer almaktadır.

3.4.2.18 Diğer Pasifler

Tablo 3.4.2.18.1: Diğer Pasifler

	2017	2016
Hazine altınları	441.776.048	45.320.794
Akreditifler	274.758.674	1.493.912.359
Gider tahakkukları	54.565.672	5.447.910
Diğer	1.888.058.495	1.287.322.547
Muhasebe politika değişikliklerinden oluşan fark	927.054.457	796.043.399
Vergi daireleri, icra memurlukları ve mahkeme kararları uyarınca tutulan bloke paralar	4.083.290	29.920.579
Gelecek yıl valörü ile yurt dışı bankalar hesaplarına gönderilecek paralar	141.886.200	396.025.665
Diğer	815.034.548	65.332.904
TOPLAM	2.659.158.889	2.832.003.610

3.4.2.19 Nazım Hesaplar

2017 yıl sonu itibarıyla, Türk lirası, yabancı para ve adet olarak takip edilen nazım hesaplar toplamı 1.228.964.474.757'dir (2016: 1.047.954.426.585). Geri satım vaadiyle alım işlemleri nedeniyle bankalardan alınan teminatların nominal değeri 28.241.562.517 TL (2016: 65.497.699.206 TL) gerçeğe uygun değeri ise 34.403.521.720 TL (2016: 72.870.843.032 TL) olup bu hesaplar altında nominal değeriyle gösterilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında yerel paralar cinsinden ticaretin teşvik edilmesi amacıyla imzalanan Para Takası Anlaşması çerçevesinde vade sonunda geri takası yapılacak 4.082.627.222 TL (2016: 1.000.000.000 TL) alacak ve 7.154.118.638 TL (2016: 2.006.859.867 CNY) yükümlülük yine bu hesaplar altında gösterilmektedir. 2017 yılı içerisinde Bankamız tarafından başlatılan TL uzlaşmalı vadeli döviz satım işlemleri ile ilgili olarak 31.12.2017 tarihi itibarıyla 11.154.227.730 TL alacak ve 2.850.000.000 USD yükümlülük nazım hesaplarda takip edilmektedir.

3.4.2.20 Kâr/Zarar Hesapları

Tablo 3.4.2.20.1: Kâr/Zarar Tablosu

	2017	2016
NET FAİZ GELİR/GİDERİ	10.135.821.636	8.351.385.171
Faiz Geliri	17.060.635.721	11.471.095.111
TL ve YP menkul kıymetler	3.986.373.400	2.744.354.667
Geri satım vaadiyle alım işlemleri	3.249.405.051	7.131.918.208
Bankalararası para piyasası işlemleri	8.936.681.248	1.246.626.532
Krediler	324.283.826	164.675.200
Bankalar	563.892.196	183.520.504
Faiz Gideri	-6.924.814.084	-3.119.709.940
İşçi dövizleri	-777.415	-2.654.723
Geri alım vaadiyle satım işlemleri	-	-84.815
Bankalararası para piyasası işlemleri	-6.911.987	-2.661.495
Hazine Müsteşarlığı hesapları	-2.206.889.018	-1.405.169.801
IMF genel kaynak kullanım hesabı	-29.115.977	-3.967.169
TL zorunlu karşılıklar	-959.265.576	-955.425.656
YP zorunlu karşılıklar	-1.484.993.469	-656.387.844
Bankalar	-2.236.860.644	-93.358.437
NET KOMİSYON VE HİZMET GELİRİ/GİDERİ	594.528.596	485.127.912
Komisyon ve Hizmet Geliri	610.351.177	502.301.417
EFT işlemleri komisyon ve mesaj ücretleri	297.976.360	250.809.362
Hazine Müsteşarlığından alınan komisyonlar	213.806.213	154.092.609
Bankalardan alınan komisyon ve muhafaza ücretleri	84.061.635	85.494.907
Havale ücretleri	2.769.901	2.406.404
Bankalardan NYS Kapsamında Tahsil Edilen Ücretler	11.211.275	4.889.335
Diğer	525.791	4.608.799
Komisyon ve Hizmet Gideri	-15.822.581	-17.173.505
Bankalara ödenen komisyon ve muhafaza ücretleri	-15.111.806	-16.801.481
Diğer	-710.775	-372.024
NET FAİZ DIŞI GELİR/GİDER	10.756.069.199	2.340.352.747
Faiz Dışı Gelir	14.697.521.887	5.429.687.133
YP alım satım ve altın satım kârı	14.585.538.948	5.364.039.664
Menkul kıymetler alım satım kârı ve değer artışı	-	54.148.252
İştirak geliri	11.141.299	6.562.124
Diğer	100.841.640	4.937.094
Faiz Dışı Gider	-3.941.452.688	-3.089.334.386
YP alım satım zararı	-617.107.544	-131.905.968
Menkul kıymetler alım satım zararı ve değer azalışı	-1.761.301.860	-986.983.690
Takipteki alacak karşılık gideri	-419.466.993	-965.136.811
Ücretler ve maaşlar	-763.646.229	-687.092.544
Sosyal güvenlik gideri	-84.767.860	-85.590.465
Genel faaliyet gideri	-126.729.942	-88.014.770
Banknot kâğıdı ve mürekkep gideri	-123.157.470	-107.456.680
Amortismanlar	-40.183.357	-32.825.232
Diğer	-5.091.433	-4.328.227
VERGİ ÖNCESİ KÂR	21.486.419.431	11.176.865.831
ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİ/GİDERİ	-11.148.334	4.142.437
RAPORLANAN DÖNEM KÂRI	21.475.271.097	11.181.008.268

3.4.2.21 Kâr Dağıtım

6102 sayılı TTK'nın 6335 sayılı Kanunla değişik 64'üncü maddesinin 5. fıkrasında, bu Kanuna tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı VUK'un defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanununun 175. ve mükerrer 257. maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda oldukları belirtilmiştir. Anılan fıkrada ayrıca, 6102 sayılı Kanunun defter tutma, envanter, mali tabloların düzenlenmesi, aktifleştirme, karşılıklar, hesaplar, değerlendirme, saklama ve ibraz hükümlerinin; 213 sayılı Kanun ile diğer vergi kanunlarının aynı hususları düzenleyen hükümlerinin uygulanmasına, vergi kanunlarına uygun olarak vergi matrahının tespit edilmesine ve buna yönelik mali tabloların hazırlanmasına engel teşkil etmeyeceği hükme bağlanmıştır.

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 56. ve 60. maddeleri, 6102 sayılı TTK'nın 6335 sayılı Kanunla değişik 64. maddesi hükümleri dikkate alınarak, TCMB'nin 213 sayılı VUK hükümlerine uygun olarak tutulmakta olan defter kayıtlarında yer alan 21.482.097.239 TL'lik 2017 yılı dönem kârının aşağıdaki şekilde dağıtılması öngörülmüştür.

Tablo 3.4.2.21.1: Kâr Dağıtım (1211 sayılı Kanun md. 60)

	2017	2016
Raporlanan dönem kârı (6102 sayılı TTK)	21.475.271.097	11.181.008.268
Raporlama düzeltme farkları	6.826.142	-6.031.499
Dağıtım tabi dönem kârı (213 sayılı VUK)	21.482.097.239	11.174.976.769
Vergi karşılıkları (-)	3.091.367.708	1.625.060.930
Kurumlar vergisi	3.091.367.708	1.625.060.930
Vergi karşılığı sonrası kâr	18.390.729.531	9.549.915.839
Diğer dağıtımlar (-)	6.034.188.150	3.138.964.965
1-İhtiyat akçeleri	6.014.987.077	3.128.993.345
Adi ihtiyat	4.296.419.448	2.234.995.354
Fevkalade ihtiyat	1.718.567.629	893.997.992
2-Hissedarlar hissesi	3.000	3.000
İlk kâr hissesi	1.500	1.500
İkinci kâr hissesi	1.500	1.500
3-Temettü miktarı (Md.60/c)	19.198.073	9.968.620
Hazine Müsteşarlığına Aktarılabacak Tutar	12.356.541.382	6.410.950.873